

ชื่อเรื่องการค้าคว่ำแบบอิสระ

การค้าชายแดนในอำเภอแม่สาย และอำเภอ
เชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน

นางสาวศุภริดา อิศรศุภพงษ์

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้าคว่ำแบบอิสระ

รศ.ดร.ลือชัย จุลาสัย

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.นิติต พันธมิตร

กรรมการ

ผศ.กาญจนา โชคถาวร

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การค้าชายแดน และเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการค้าชายแดนในอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึก ผู้ประกอบการค้าส่ง ที่มีมูลค่าในการนำเข้าและส่งออกผ่านด่านศุลกากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จำนวน 20 ราย ในอำเภอแม่สายและอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลการศึกษามีดังนี้ (1) การค้าชายแดนในอำเภอแม่สายและอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นการค้าระหว่างคู่ค้า เช่น การค้าชายแดนไทย-จีน โดยทำการศึกษาว่าใครคือผู้เริ่มต้นการประกอบธุรกิจการขายของหน้าร้านในพื้นที่ และเมื่อมีความต้องการสูงจากคู่ค้า ทำให้ปริมาณในการนำเข้าและส่งออกมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ได้มีการพัฒนารูปแบบการค้าในลักษณะของนายหน้าหรือตัวแทนจากบริษัทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร (2) รูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินของการค้าชายแดน จะชำระค่าสินค้าผ่านผู้แทนจากคู่ค้ารายใหญ่ ต่อมากลายเป็นผู้ที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเงินตราทั้ง 2 สกุล เป็นผู้ชำระค่าสินค้าระหว่างกัน ซึ่งตัวแทนนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการค้ารายใหญ่ที่มีการติดต่อกันมานาน และพัฒนาจากการชำระค่าสินค้าโดยใช้ Letter of Credit (L/C) มีธุรกรรมน้อยมาก เนื่องจากสถาบันการเงินในจีนยังไม่มีความพร้อม ประกอบกับจีนยังเข้มงวดกับการปรัวรรตเงินตรา (3) เงินสกุลบาทจำกัดอยู่เพียงการค้าตามบริเวณชายแดนไทยที่ผู้ประกอบการติดต่อกันการค้าระหว่างกัน นอกเหนือจากพื้นที่นี้แล้วเงินสกุลบาทมีบทบาทน้อยมาก

การชำระค่าสินค้าในอำเภอแม่สาย ส่วนใหญ่จะใช้สกุลเงินบาทและชำระเป็นเงินสด แตกต่างจากอำเภอเชียงแสนที่จะใช้เครดิตและเงิน 2 สกุล คือบาทและหยวน เป็นส่วนใหญ่ (4) รูปแบบการชำระเงินค่าสินค้าไม่นิยมผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยเป็นการกำหนดการแลกเปลี่ยนระหว่างคู่ค้าเอง เป็นการติดต่อโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างคู่ค้า ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้ามาในตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ สำหรับในอำเภอเชียงแสนมีการแข่งขันสูง จากผู้ค้าที่แฝงตัวอยู่ในตลาด มีการส่งออกสินค้าใหม่ที่เกิดขึ้นในอำเภอแม่สายและอำเภอเชียงแสน คือ วัสดุก่อสร้าง และผลไม้ไทย กลยุทธ์ทางด้านราคาไม่มีผลต่อการทำธุรกิจ รวมทั้งเส้นทางการขนส่งและระบบการขนส่งเช่นเดียวกัน อุปสรรคที่สำคัญคือไม่สามารถเข้าถึงตลาดได้ง่าย ควรมีการสร้างช่องทางในการค้าให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในช่องทางการค้าด้วย

อุปสรรคในการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนทั้งสองพื้นที่นี้ เนื่องจากการขยายธุรกิจจากร้านค้าเล็กๆ และการค้าจะเป็นการตกลงกันระหว่างคู่ค้า ประกอบกับมีหน่วยงานของภาครัฐหลายหน่วยงานเข้ามาในพื้นที่ เช่น ด้านศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น ทำให้มีระเบียบในขั้นตอนราชการหลายหน่วยงาน ภาครัฐควรจะมีการประสานงานจัดรูปแบบการตรวจสอบให้เหมาะสม

นอกจากนี้ ควรพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบและเส้นทางทางการขนส่ง และสิ่งสำคัญท้ายสุดการออกกฎ ระเบียบ และนโยบายต่างๆ ควรคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สายและอำเภอเชียงแสน

Independent Study Title	Border Trade in Mae Sai and Chiang Saen Districts, Chiang Rai Province	
Author	Miss Supathida Adisornsupapong	
Degree	Master of Economics	
Independent Study Advisory Committee	Assoc.Prof.Dr.Luechai Chulasai	Chairperson
	Asst.Prof.Dr.Nisit Panthamit	Member
	Asst.Prof.Kanchana Chokethaworn	Member

ABSTRACT

The objectives of this research are to study border trade situations as well as to analyze the border trade potential in Mae Sai and Chiang Saen Districts, Chiang Rai Province. The methodology used in this study consists of compiling secondary data from various sources and interviewing 20 major wholesalers in Mae Sai and Chiang Saen Districts, Chiang Rai Province.

The results of study are as follows : (1) The trade in both border towns, Mae Sai and Chiang Saen Districts, Chiang Rai province is conducted by two parties: Thai traders and Chinese traders who have started their business from their small shops in the areas. Due to the high demand from their trading partners, Thai border-traders since then increase their import-export volumes significantly. The development of trade, then, improve into the system of using brokers or representative from the head office in Bangkok. (2) On border trade payment, the clearing agents, mostly coming from the bigger counterparts, have become representatives in the settlement of trade accounts among trading partners. These agents have had close relationship for a long time and primarily settled accounts among their own network and then later extended to outside networks. Besides, Letter of Credit or L/C transactions for international trade settlement are rarely used because of Chinese incompetence in financial institutions together with a strict exchange control. (3) The role of the baht currency has been restricted along the border when

trading partners from two countries have a trade connection. Besides bordering area, the baht currency is still far less important. In addition, the payment patterns of traders in Mae Sai use cash balance, mostly in baht currency from their transaction, however, in Chiang Sean District mostly use credit in baht and Chinese yuan for their transactions. (4) Due to the unofficial payment using the Chinese connections in offsetting the account balance between the traders, the oligopoly and trade barriers are created in border trading areas. On the other hand trade pattern is competitive market in Chiang Sean. The most exported goods born Mae Sai and Chiang Sean are construction equipments and Thai fruits, respectively. The price mechanism is fully utilized not only in input, transportation, logistics and output market but also allows opened access ease for getting into the market. It is also found the more advantage goes to the traders, the less benefit accrues to the local people since there is no room for them to enter the market.

Barriers for the business expansion of border traders in both border lands include the lack of stall arrangement of trans-border trade, the scarce cooperation among the government officers in various departments, i.e., Customs, Police, Immigration, etc. Consequently, the international relations policy should be developed in Mae Sai area.

Any development in infrastructure, transportations should be implemented and finally establishment to the trade regulation in border trade in Maesai should also benefit the Chiang Sean people.